

מכתב לדוד יודילוביץ במצרים

מעטפה מראשית ימי השלטון הבריטי בארץ ישראל

ימים ספורים לאחר כיבוש ירושלים על ידי כוחות הצבא הבריטי נוצרה ההזדמנות לתושבי העיר לחדש את הקשרים שנותקו במהלך המלחמה עם קרובים וידידים שהתגוררו בארצות שהיו אויבות לאימפריה העות'מאנית. באוסף אלכסנדר שמורה מעטפה שנשלחה על ידי חברת כרמל מזרחי בירושלים לדוד יודילוביץ, הנציג שלה במצרים, אשר הקשר עמו נותק עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה.

כיבוש דרום ארץ ישראל

בסוף חודש אוקטובר 1917 כבשו כוחות הצבא הבריטי את העיר באר שבע ופרצו בכך את קו ההגנה שהתווה הצבא העות'מאני בדרום הארץ.

במהלך חודש נובמבר התקדמו הבריטים במהירות תוך שהם הודפים את התורכים מחלקה הדרומי של ארץ ישראל, בתחילת חודש דצמבר הם נכנסו ללא קרב אל העיר ירושלים, ובתחילת 1918 הם ייצבו קו הגנה שהשתרע לאורך נהר הירקון ונחל ייטב מחוף הים התיכון ועד נהר הירדן. שני הנחלים נקראו בערבית בשם "עוג'ה", ולכן כונה הקו בשם "קו שתי העוג'ות".

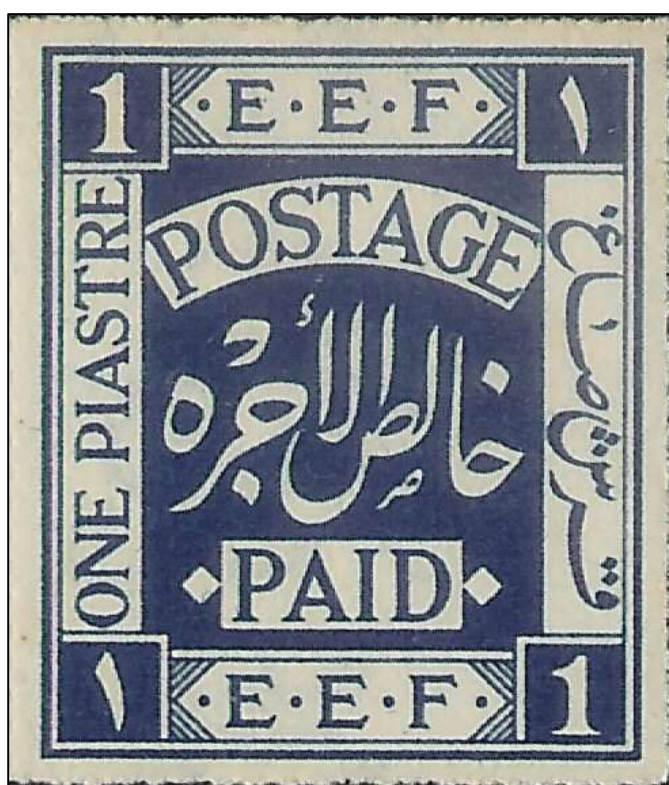

קו שתי העוג'ות נותר ללא שינוי עד חודש ספטמבר 1918, עת פתחו הבריטים במתקפה, כבשו את צפון ארץ ישראל, והכריעו את האימפריה העות'מאנית.

שירותי דואר לשימוש האזרחים

תוך כדי התקדמות הצבא הבריטי נכבשו היישובים האזרחיים, היהודיים והערביים, שלאורך הדרך. הצבא נדרש לטפל באוכלוסייה האזרחית ולספק את צורכי התושבים במגוון תחומים, כולל שירותי דואר.

נקבע כי משרדי הדואר הצבאי הבריטי ישרתו את האזרחים באותם תנאים שסופקו לחיילים הבריטים, ולמעשה יאפשרו להם לשלוח מכתבים רגילים ללא תשלום. הסדר זה, שהחל לפעול במהלך חודש נובמבר 1917, נותר בתוקף עד 10 בפברואר 1918, מועד בו הוכנסו לשימוש בולים מיוחדים שהודפסו לשימוש האוכלוסייה האזרחית בארץ ישראל.

המכתב מירושלים למצרים

באוסף אלכסנדר שמורים פריטים רבים המתעדים תקופה זו.

אחד המכתבים נשלח על ידי חברת "כרמל מזרחי" מירושלים לנציג החברה במצרים - דוד יודילוביץ. המכתב נמסר ב-1 בינואר 1918, ללא צורך בבול, למשרד הדואר הצבאי הבריטי שנפתח בירושלים ב-15 בדצמבר 1917. המכתב הוחתם בחותמת של משרד הדואר (ARMY POST OFFICE SZ 44).

המכתב מירושלים למצרים

האות B בחלקה העליון של החותמת מעידה כי היא הוטבעה בשעות אחר הצהריים.

כמקובל בזמן מלחמה נבדק תוכן המכתב על ידי הצנזורה הצבאית והוטבעה עליו חותמת המעידה כי הוא אושר למשלוח.

שירותי דואר לשימוש האזרחים

תנאי המלחמה והמחסור באמצעי הובלה עיכבו את העברת המכתב ליעדו, ורק כעבור שבועיים הוא הגיע למצרים.

חותמת בית הדואר של אלכסנדריה הוטבעה ב-15 בינואר 1918 בצידה האחורי של המעטפה.

חברת "כרמל מזרחי"

בשנת 1889 הוקם היקב בראשון לציון, וכעבור מספר שנים החל המאמץ לשווק את תוצרת החברה במרכזי האוכלוסייה היהודית בעולם.

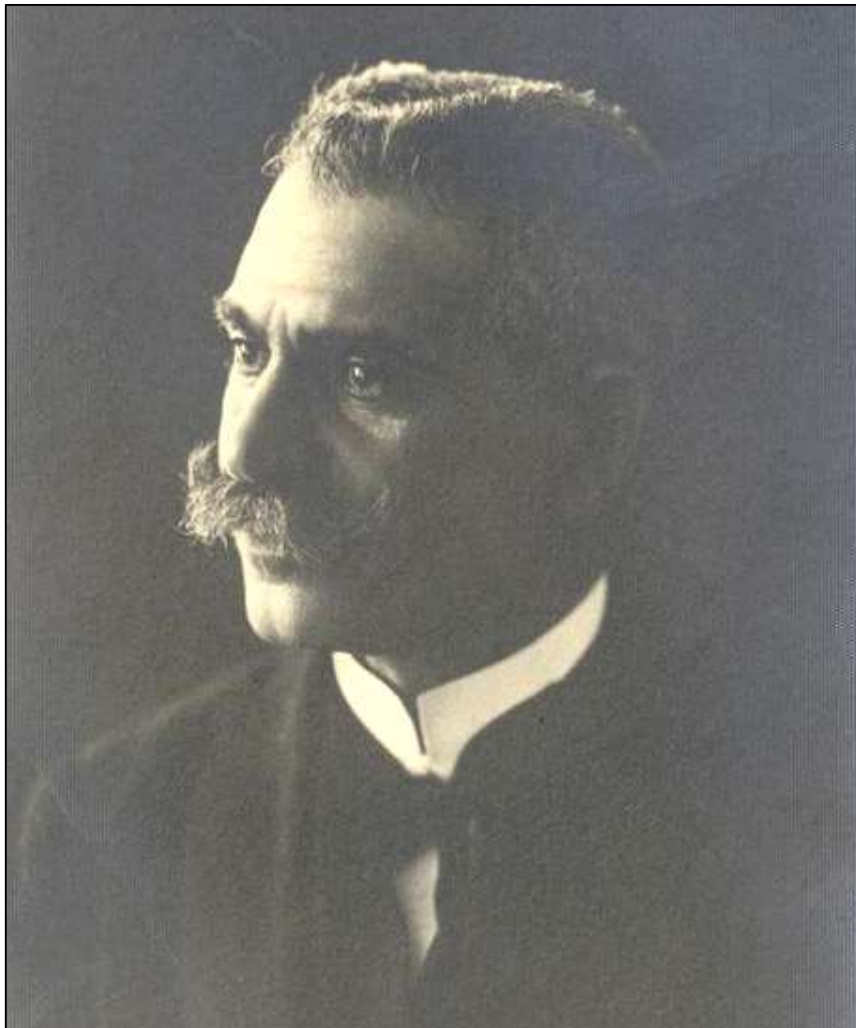
בשנת 1896 הוקמה חברת "כרמל ורשה", בשנת 1898 הוקמה חברת "כרמל אודסה", ובשנת 1902, עם תחילת שיווק היין במצרים, הוקמה חברת "כרמל מזרחי" (Carmel Oriental).

עם הזמן הפך השם "כרמל מזרחי" למותג המוביל שהוחל על כל מרכיבי ייצור היין של הברון רוטשילד בארץ ישראל.

דוד יודילוביץ

דוד יודילוביץ נולד ברומניה בשנת 1863, ועלה לארץ ישראל בשנת 1882. תחילה הצטרף לחברי ביל"ו שישבו בירושלים וביקשו ללמוד מקצועות שונים, ובהמשך נסע לפריז על מנת להתמחות במקצועו. בשנת 1888 חזר לארץ ישראל והחל ללמד עברית בבית הספר חביב בראשון לציון. הוא עבר כמזכיר המושבה ראשון לציון, שימש כמנהל החשבונות של המושבה, והיה חבר במועצת היקבים של "כרמל מזרחי".

מקור: ויקיפדיה

דוד יודילוביץ

פעילותו של יודילוביץ במצרים

בשנת 1906 נשלח דוד יודילוביץ למצרים כנציג החברה והתיישב באלכסנדריה. בכתבה שהתפרסמה בעיתון "הד המזרח" ב-18 בספטמבר 1943 (לאחר פטירתו) תיאר בן ציון טרגן את פעילותו בתקופה בה שהה במצרים:

רוצה אני לספר על פעולותיו הלאומיות בתוך קהילתנו באלכסנדריה במשך שבע עשרה שנות שהותו בעירנו בתור מנהל של חברת כרמל מזרחי. עם בואו לאלכסנדריה החל להתעניין במהלך התנועה הציונית והפצת התרבות העברית, ששתיים אלו היו משאת נפשו כל ימי חייו. היה חבר פעיל בתוך ועד אגודת "בני ציון"...היה גם "אח" ללשכת "בני ברית", ובכל מקום שנכנס היה מוצא לו הזדמנות להחדיר את השפעתו ואת השקפותיו... בכל אספה, חגיגה לאומית, נאומים פומביים – היה יודילוביץ מבליט את ערך שפתנו. עולה על הבמה ומדבר את דבריו, בהזכירו לנאספים את קיומה של השפה הלאומית שלנו...ושום פעולה לאומית לא הייתה יכולה לצאת לפועל מבלי לשתף את יודילוביץ או לשאול את חוות דעתו...

פעילותו של יודילוביץ במצרים

תקופה רבת פעלים בחיי דוד יודילוביץ, הייתה בראשית המלחמה העולמית בשנת תרע"ד, בעת שכל הנתינים הזרים מא"י ומסוריה גורשו והגיעו באניות לחוף אלכסנדריה. מיום י"ח דצמבר 1914 עד ה' בדצמבר 1915 עלה מספרם ליותר מאחד עשר אלף נפש, ומר יודילוביץ היה הראשון אשר טיפל בכל כוחותיו בגולים, וכמובן בעזרת כל חברי הוועדים השונים שנוסדו לתכלית זו. וכך במשך חמש שנות המלחמה לא נח ולא שקט, הוא דאג לגולים מא"י כאב טוב לבניו, בעזרתו הוקמו ועדות שונות: לאספקת עבודה, לעזרה רפואית, ועדת נשים, ועדה לסידור נסיעות לחו"ל, ועדת בתי ספר עבריים לפי שיטת החינוך בא"י, וכו'. בקצרה עדת הגולים באלכסנדריה הייתה עדה למופת שלמה בכל. רוחו של יודילוביץ הייתה מורגשת בכל הוועדות האלו ובשנת 1918 זכה המנוח לספק לגולים רכבות מיוחדות שהשיבו חינם את בני הגולה לארצנו.

ביום כ"א אייר שנת תרפ"ד, ערכה ההסתדרות הציונית באלכסנדריה משתה פרידה למר יודילוביץ שעזב את עירנו לחלוטין לשוב לארצו ולביתו.